

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS
SPRENDIMAS**

DĖL VIDOS STANIULIENĖS MOKOMOSIOS PRIEMONĖS

2015 m. gegužės 25 d. Nr. SP-13

Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų 13 punkto 1 papunkčiu, atlikęs tyrimą dėl Vidos Staniulienės galimo akademinio sąžiningumo principo pažeidimo ir išnagrinėjęs V. Staniulienės, Klaipėdos valstybinės kolegijos, Europos socialinio fondo agentūros pateiktą informaciją ir Rolando Medžiūno 2014 m. balandžio 2 d. pranešimo Nr. G-113 dokumentus, pateiktus Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai (toliau – Tarnyba),

n u s t a t ė:

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus iniciatyva buvo pradėtas tyrimas dėl Klaipėdos valstybinės kolegijos Sveikatos mokslų fakulteto dekanės V. Staniulienės galimai įvykdyto plagiato. Pranešimas buvo gautas iš advokato padėjėjo Rolando Medžiūno (toliau – pareiškėjas) 2014 m. balandžio 2 d. Pareiškėjas pranešimą išsiuntė aštuonioms institucijoms, t. y. Lietuvos mokslų akademijos prezidentui Valdemarui Razumui, Lietuvos mokslo tarybos pirmininkui Dainiui Haroldui Paužai, Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriui Vigilijui Sadauskui, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministrui Dainiui Pavalkiui, Europos socialinio fondo agentūros direktoriui Povilui Česonui, Valstybės kontrolieriui Giedrei Švedienei, VŠĮ Kauno kolegijos direktoriui Mindaugui Misiūnui, VŠĮ Klaipėdos valstybinės kolegijos l. e. direktoriaus pareigas Gražinai

Markvaldienei. Pranešime R. Medžiūnas nurodo, kad Irena Povilaitienė 2009 m. išleido mokomąją knygą „Vaikų priežiūra, ligos ir slauga“, o 2011 m. V. Staniulienė parengė ir išleido mokomąją knygą „Vaiko sveikatos priežiūra“. Pastaroji mokomoji knyga buvo išleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis pagal projektą Nr. VP1-2.2-ŠMM-07-K-01-068 „Studijų programų atnaujinimas Klaipėdos valstybinės kolegijos Technologijų ir Socialinių mokslų fakultetuose“.

Pareiškėjas teigia, kad V. Staniulienė nuplagijavo dalį I. Povilaitienės mokomosios knygos „Vaikų priežiūra, ligos ir slauga“ ir pateikė sutampančių teksto dalių nuorodas.

2014 m. balandžio 18 d. V. Staniulienėi buvo išsiųstas raštas dėl reikalavimų ar taisyklių, kuriomis buvo vadovaujama rengiant mokomąją knygą „Vaiko sveikatos priežiūra“, ir šio leidinio literatūros sąrašo pateikimo. V. Staniulienė 2014 m. balandžio 24 d. pateikė literatūros sąrašą ir Klaipėdos valstybinės kolegijos leidinių studijoms rengimo ir derinimo tvarką (patvirtinta Klaipėdos valstybinės kolegijos laikinojo direktoriaus 2011 m. gegužės 2 d.). Literatūros sąrašė pirmu numeriu yra nurodyta I. Povilaitienės knyga „Vaikų priežiūra, ligos ir slauga“. Klaipėdos valstybinės kolegijos leidinių studijoms rengimo ir derinimo tvarkos apraše nurodytas mokslinių literatūros šaltinių citavimo stilius.

2015 m. kovo 25 d. Kauno kolegijai buvo išsiųstas raštas dėl I. Povilaitienės kontaktų susirašinėjimui. Į šį raštą Kauno kolegija atsakė 2015 m. kovo 27 d. nurodydama I. Povilaitienės kontaktus.

2015 m. kovo 30 d. raštu buvo kreiptasi į Europos socialinio fondo agentūrą (toliau – ESFA) dėl leidinio „Vaiko sveikatos priežiūra“ turinio vertinimo (su prašymu pateikti vertinimo išvadas). 2015 m. balandžio 8 d. ESFA nurodė, kad 2014 m. kovo 21 d. gavo advokato padėjėjo Rolando Medžiūno pranešimą dėl Klaipėdos valstybinės kolegijos Sveikatos mokslų fakulteto dekanės V. Staniulienės galimai įvykdyto plagiatu. Dėl to ESFA kreipėsi į ekspertę doc. dr. Aldoną Jociūtę, kad ši nustatytų ir pagrįstų plagijavimo faktą. Ekspertė nustatė, kad „<...> V. Staniulienės parengtame leidinyje / mokomojoje knygoje „Vaiko sveikatos priežiūra“ panaudota keturių autorių, turinčių autorių teisės apsaugos ženklą, kūrinių medžiaga, tačiau kūrinių tekste **nenurodomi naudojami šaltiniai ir autorių vardai**. <...> Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 22 straipsnio pirmoje dalyje nurodyta, kad kaip pavyzdį mokymo tikslais galima atgaminti nedidelius išleistus kūrinius ar trumpą išleisto kūrinių ištrauką, tačiau „nurodant, jei tai įmanoma, naudojamą šaltinį ir autoriaus vardą.“ Ekspertė A. Jociūtė nurodė, kad „<...> šaltinius ir autorių vardus buvo įmanoma įvardyti“. Be to, pateikė detalią informaciją pagal knygos puslapius, kur konkretūs šaltiniai ir autoriai turėtų būti nurodomi. Vadovaudamasi 2009 m. gegužės 29 d. Finansų ministro įsakymu Nr. 1K-173 patvirtintų Metodinių pažeidimų

tyrimo rekomendacijų 19 punktu, 2010 m. balandžio 1 d. pasirašytos Finansavimo ir administravimo sutarties Nr. VP1-2.2-ŠMM-07-K-01-069 Bendrųjų sąlygų 2.1.13 ir 2.1.14 punktais, ESFA *iki 2014 m. liepos 30 d.* paprašė ištaisyti neatitikimus, t. y.:

1. „el. forma išleistoje mokomojoje knygoje „Vaiko sveikatos priežiūra“ ir teorinės medžiagos konspekte „Vaiko sveikatos priežiūra“ nurodyti šaltinius ir autorius pagal ekspertinėje išvadoje pateiktus pastebėjimus ir užtikrinti, kad pataisytas knygų variantas būtų pasiekiamas studentams ir kitiems vartotojams elektroninėje erdvėje;

2. popierinėje laikmenoje išleistose ir kolegijos bibliotekoje saugomose knygose „Vaiko sveikatos priežiūra“ įdėti patikslinimus, nurodant šaltinius ir autorius pagal ekspertinėje išvadoje pateiktus pastebėjimus;

3. pateikti Agentūrai neatitikimų ištaisymą patvirtinančius dokumentus.“

ESFA 2014 m. rugsėjo 29 d. raštu buvo pranešta apie neatitikimų ištaisymą popierinėje laikmenoje išleistose ir kolegijos bibliotekoje saugomose knygose „Vaiko sveikatos priežiūra“. ESFA 2014 m. spalio 29 d. atliko neplaninę patikrą. Patikros metu paaiškėjo, kad 8 knygos buvo išduotos studentams, todėl jų patikrinti nebuvo galimybės, taip pat 5 knygos buvo perduotos nacionalinėms bibliotekoms ir 15 knygų autorei. Projekto vykdytojas¹ įsipareigojo visuose nepatikrintuose leidiniuose ištaisyti neatitikimus.

2015 m. kovo 26 d. projekto vykdytojas el. paštu informavo, kad visi neatitikimai ištaisyti, išskyrus 8 vnt. knygų, kurios išduotos studentams.

2015 m. kovo 30 d. Tarnyba išsiuntė raštą V. Staniulienei dėl mokomosios knygos „Vaiko sveikatos priežiūra“ ir informacijos apie leidinio aprobavimą pateikimo. Į šį raštą buvo atsakyta 2015 m. balandžio 1 d. pateikiant neatitikimų ištaisymą patvirtinantį dokumentą, ekspertų patikrinimą vietoje patvirtinantį dokumentą, taip pat nurodyta prieiga prie mokomosios knygos PDF formato ir pridėta popierinė knyga.

2015 m. kovo 30 d. buvo išsiųstas raštas Klaipėdos valstybinei kolegijai dėl informacijos patikslinimo: 1) mokomosios knygos rankraščio pateikimo datos; 2) adresato nurodymo, kuriam buvo įteiktas rankraštis; 3) leidinio išspausdinimo datos; 4) tinkamumo kriterijų pateikimo, kuriais buvo remtasi svarstant leisti šią mokomąją knygą. 2015 m. kovo 31 d. Klaipėdos valstybinė kolegija atsiuntė užklausą dėl užduotų klausimų patikslinimo, t. y. ar rankraščio įteikimas susijęs su leidykla ar Klaipėdos valstybinės kolegijos mokslo taryba, taip pat apie recenzentų ar Klaipėdos valstybinės kolegijos mokslo tarybos nustatytus tinkamumo kriterijus.

¹ Projekto vykdytojas – Klaipėdos valstybinė kolegija (projektas Nr. VP1-2.2-ŠMM-07-K-01-069 „Studijų programų atnaujinimas Klaipėdos valstybinės kolegijos Sveikatos mokslų ir Pedagogikos fakultetuose“).

Į šią užklausą buvo atsakyta teiraujantis apie įteikimo datą ir adresatą leidyklai bei recenzentų ir Klaipėdos valstybinės kolegijos mokslo tarybos nustatytus tinkamumo kriterijus vertinant V. Staniulienės mokomąją knygą. 2015 m. balandžio 13 d. iš Klaipėdos valstybinės kolegijos buvo gautas raštas, kuriame buvo pateikta visa prašoma informacija.

Dėl mokomosios knygos tinkamumo buvo svarstoma: „<...> slaugos katedros posėdyje 2011-04-29 (protokolo Nr. SSV6-6), pagal Klaipėdos valstybinės kolegijos projekto veiklos 1.1.3 vykdytojo pareiginiuose nuostatų 2.6 punkte numatytą tvarką. Tame punkte yra numatyta, kad parengtą leidinio rankraštį V. Staniulienė privalo pristatyti į katedrą (šiuo atveju slaugos katedrą), kartu pateikti rankraščio recenzijas. Slaugos katedra teikia išvadas dėl leidinio tinkamumo ir siūlo Klaipėdos valstybinės kolegijos mokslo tarybai pritarti leidinio leidimui. Pateiktos 2011-04-25 doc. Nijolės Galdikienės ir lektorės Sigitos Poviliūnienės recenzijos. Klaipėdos valstybinės kolegijos mokslo taryba 2011-06-15 (protokolo Nr. SPK2-4) rekomendavo V. Staniulienės mokomąją knygą „Vaiko sveikatos priežiūra“ spausdinti.“ (kalba netaisyta).

2015 m. kovo 30 d. buvo išsiųstas raštas I. Povilaitienei dėl mokomosios knygos „Vaikų priežiūra, ligos ir sauga“ ir informacijos apie aprobavimą pateikimo. I. Povilaitienė 2015 m. kovo 31 d. atsakė, kad „<...> šis tyrimas buvo inicijuotas gerb. Rolando Medžiūno be mano žinios ir sutikimo. Jokių pretenzijų gerb. Vidai Staniulienei niekada neturėjau ir neturiu, todėl kategoriškai atsisakau dalyvauti tolimesnėje šio proceso eigoje.“ (kalba netaisyta).

*Atsižvelgiant į Europos socialinio fondo agentūros užsakytą ir 2014 m. balandžio 25 d. – gegužės 8 d. atliktą dr. Aldonos Jociūtės ekspertizę, kurioje nustatyta, kad V. Staniulienės mokomojoje knygoje „Vaiko sveikatos priežiūra“ (iki 2015 m. kovo 30 d.): „panaudota keturių autorių, turinčių autorių teisės apsaugos ženklą, kūrinių medžiaga, tačiau kūrinio tekste **nenurodomi naudojami šaltiniai ir autorių vardai**. <...> Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 22 straipsnio pirmoje dalyje nurodyta, kad kaip pavyzdį mokymo tikslais galima atgaminti nedidelius išleistus kūrinius arba trumpą išleisto kūrinio ištrauką, tačiau „nurodant, jei įmanoma, naudojamą šaltinį ir autoriaus vardą“, konstatuotina, kad V. Staniulienė mokomojoje knygoje „Vaiko sveikatos priežiūra“ panaudojo svetimą tekstą, tačiau nepateikė nuorodų ir taip **pažeidė Klaipėdos valstybinės kolegijos akademinės bendruomenės etikos kodekso 4.11.5 papunktį**, kuriame nustatyta, kad mokslinės veiklos, grindžiamos sąžiningu tyrimu ir tiesos siekimu, nuostatą pažeidžia „plagijavimas, t. y. svetimo teksto, <...> pateikimas kaip savo“.* Pažymėtina, kad nuo 2015 m. kovo 30 d. Vidos Staniulienės mokomosios knygos pataisyti variantai Klaipėdos valstybinės kolegijos akademinės bendruomenės etikos kodekso nuostatomis neprieštarauja.

Kontrolierius, išanalizavęs ir įvertinęs pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi ir 18 straipsnio 12 dalies 1 punktu,

n u s p r e n d ė:

Informuoti Klaipėdos valstybinę kolegiją ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją apie Kontrolieriaus sprendimą.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

Vigilijus Sadauskas